



Ośrodek Pomocy Społecznej w Opatowie
Plac Obrońców Pokoju 34, 27- 500 Opatów
tel. /fax 0158682648, 0158681302- 305, 329
e-mail ops.opatow@pro.onet.pl

PS. 413.2.2025

Opatów dnia 16.10.2025r.

Pani Magdalena Gdowska

**Przewodnicząca Komisji Oświaty, Kultury, Zdrowia
i Opieki Społecznej Rady Miejskiej w Opatowie**

Ośrodek Pomocy Społecznej w Opatowie przedkłada informację dotyczącą problematyki osób starszych oraz oferowanego im wsparcia w zakresie obowiązującego prawa i realizowanych zadań w ramach kompetencji.

Na przestrzeni kilku lat w Gminie Opatów obserwuje się spadek liczby ludności przy jednoczesnym wzroście liczby osób starszych. Na dzień 31.12.2024r. liczba mieszkańców Gminy Opatów wynosiła 10.922 osoby (10.728 zameldowanych na pobyt stały i 194 czasowy). W liczbie tej jest 3.397 osób powyżej 60 roku życia. Co stanowi 31,10% mieszkańców gminy. Odsetek osób starszych w gminie Opatów systematycznie wzrasta. W 2023r. przy liczbie mieszkańców 11.132 było 3.396 osób w wieku powyżej 60 lat (30,33% mieszkańców). W roku 2022 przy ogólnej liczbie mieszkańców wynoszącej 11.242 osoby, w wieku powyżej 60 lat było 3.376 osób (30,03% mieszkańców). Natomiast w roku 2021 osób w wieku powyżej 60 roku życia było 3.355, przy ogólnej liczbie mieszkańców 11.398, co stanowiło 29,43% mieszkańców gminy.

Wzrost liczby osób starszych i niesamodzielnych warunkuje konieczność inicjowania programów skierowanych do tej grupy mieszkańców, w tym przedsięwzięć zakładających uruchomienie wsparcia odpowiadającego na indywidualne potrzeby mieszkańców w wieku senioralnym.

Osoby starsze objęte są wszechstronną pomocą przez tut. Ośrodek (finansową i niefinansową) w zależności od zgłaszanych potrzeb. W okresie od stycznia do września 2025r. w zainteresowaniu Ośrodka pozostawało 96 osób starszych (50 K, 46 M). W br. osoby starsze otrzymały pomoc finansową (zasiłki celowe, zasiłki okresowe, zasiłki stałe) z tut. Ośrodka w wysokości **187.933,73zł**.

Liczba seniorów korzystających ze wsparcia na tle wszystkich świadczeniobiorców Ośrodka w okresie ostatnich 3 lat stanowiła w skali roku około 1/3 wszystkich osób objętych wsparciem, obecnie osiąga około połowę świadczeniobiorców. Jest to znaczny odsetek i świadczy o trudnym położeniu osób starszych na tle innych środowisk problemowych. Seniorzy stali się jedną z widocznych grup beneficjentów pomocy społecznej.

Szczególnego zainteresowania wymagają osoby starsze samotnie zamieszkałe, niesamodzielne. Pomoc wobec osób starszych możemy podzielić na pomoc środowiskową i pomoc instytucjonalną. Ważnym zagadnieniem jest także pomoc dla opiekunów osób starszych, niesamodzielnych i niepełnosprawnych z racji choroby lub wieku.

I. Usługi opiekuńcze dla osób starszych w miejscu zamieszkania.

Pomoc przyznawana jest stosownie do art. 50 ustawy o pomocy społecznej *„osobie samotnej, która z powodu wieku, choroby, lub innych przyczyn wymaga pomocy innych osób, a jest jej pozbawiona”*. Usługi mogą być przyznane również *osobie, która wymaga pomocy innych osób, a rodzina, a także wspólnie niezamieszkujący małżonek, wstępni i zstępni nie mogą takiej pomocy zapewnić*. W ramach usług zabezpieczony jest m.in. gorący posiłek, zakupy, regulowanie opłat, pomoc

w utrzymaniu higieny, rozpalanie w piecu, utrzymanie w czystości pomieszczeń, przynoszenie opału itp.). Usługi opiekuńcze świadczone są przez 2 osoby na etacie.

Świadczeniem w formie usług opiekuńczych w 2025r. Ośrodek objął 19 osób, w tym 3 na wsi, co jest dużym wyzwaniem organizacyjnym zważywszy na potrzebę dotarcia, problemy komunikacyjne i czasochłonność. Opiekunki docierają do środowisk pieszo i komunikacja publiczną. Usługi świadczone są w oparciu o Uchwałę Nr XLVI/402/2022 Rady Miejskiej w Opatowie z dnia 7 czerwca 2022r. w sprawie szczegółowych zasad przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze oraz zasad częściowego lub całkowitego zwolnienia z opłat, jak również trybu ich pobierania. Koszt kalkulacyjny 1 godziny usług opiekuńczych równy jest kwocie za 1 godzinę umowy zlecenie (obecnie 30,50zł.) Zgodnie z wprowadzonymi zapisami Ustawy jw. istnieje również możliwość świadczenia usług w formie pomocy sąsiedzkiej tj. świadczonej przez zamieszkujące w pobliżu osoby. Ustawa nakłada jednak obowiązek posiadania przeszkolenia z zakresu udzielania pierwszej pomocy na osoby chętne do sprawowania opieki, co zniechęca do podejmowania współpracy w tym zakresie. W 2025r. pomoc sąsiedzka nie jest świadczona.

Gmina/Ośrodek realizuje **Program rządowy „Opieka 75+”**, który polega na dofinansowaniu do realizacji usług opiekuńczych w środowiskach osób w wieku 75+ (60% kosztów), W 2025r. dotyczy to 14 osób powyżej 75 roku życia. Środki pozyskane przez gminę z tego tytułu wynoszą **20.258,00zł**. Dotychczas wykorzystano **9 415,12zł**.

Osoby objęte pomocą usługową ponoszą odpłatność za otrzymywaną pomoc wg. uchwały jw. Wpływy do budżetu gminy z tego tytułu w okresie I – IX 2025r. wyniosły **23.061,82zł**.

II. Specjalistyczne usługi opiekuńcze

Usługi kierowane są do osób w różnym wieku, w tym seniorów, są to usługi dostosowane do szczególnych potrzeb wynikających z rodzaju schorzenia lub niepełnosprawności, świadczone przez osoby ze specjalistycznym przygotowaniem zawodowym. Przyznawane stosownie do Ustawy z dnia 19 sierpnia 1994r. o ochronie zdrowia psychicznego. Pomoc w formie specjalistycznych usług opiekuńczych w br. świadczona jest u 14 osób, w tym 8 seniorów. Koszt kalkulacyjny 1 godziny specjalistycznych usług opiekuńczych wynosi 34,60zł. za 1 godzinę usług specjalistycznych- zg. z Zarządzenie Nr 13/2023 Burmistrza MiG Opatów z dnia 30 stycznia 2023r. w sprawie zatwierdzenia kosztu kalkulacyjnego 1 godz. pracy opiekunki świadczącej specjalistyczne usługi opiekuńcze. Usługi specjalistyczne u osób dorosłych świadczone przez osobę z przygotowaniem pielęgniarskim. Zadanie finansowane jest ze środków zleconych. Opłaty za świadczone usługi odprowadzane są na poczet budżetu państwa. W 2025r. wpływy wyniosły **5.668,59zł**.

III. Inna pomoc środowiskowa.

1. Ośrodek Pomocy Społecznej w Opatowie realizuje resortowy **Programu Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej „Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością” dla Jednostek Samorządu Terytorialnego – edycja 2025**, finansowany w ramach środków Funduszu Solidarnościowego. W ramach programu z pomocy korzysta 11 osób. W okresie I-IX pomocą objętych było łącznie 16 osób niepełnosprawnych (14 w wieku senioralnym). Osoby nie ponoszą kosztów za opiekę. Roczny koszt zadania zaplanowany został na **157.146,30zł** zł na sfinansowanie **3168** godzin opieki. Dotychczas wydatkowano na realizację zadania **112.842,62zł**. Usługi asystenta w szczególności polegają na pomocy w:- wyjściu, powrocie oraz dojazdach w wybrane przez osobę niepełnosprawną miejsce (np. dom, praca, placówki oświatowe i szkoleniowe, świątynie, placówki służby zdrowia i rehabilitacyjne, gabinety lekarskie, urzędy, znajomi, rodzina, instytucje finansowe, wydarzenia kulturalne itp.);- wyjściu, powrocie oraz dojazdach na rehabilitację i zajęcia terapeutyczne;- zakupach, - załatwieniu spraw urzędowych;- korzystaniu z dóbr kultury (tj. muzeum, teatr, kino, galerie sztuki, wystawy itp.). Ośrodek wnioskował także o przyznanie środków na realizację tego zadania na rok 2026r. Wniosek dotyczy objęcia opieką 15 osób.

2. W 2025r. Gmina Opatów realizuje po raz trzeci resortowy Program Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej **„Opieka wytnieniowa” dla Jednostek Samorządu Terytorialnego – edycja 2025**. W ramach programu z pomocy korzysta 4 opiekunów osób niesamodzielnych ze znacznym stopniem niepełnosprawności z terenu gminy Opatów. Całkowity, roczny wymiar godzin do dyspozycji dla 1 opiekuna to **213 godzin**. Czas, w którym opiekunka troszczy się o osoby niepełnosprawne członkowie rodzin mogą wykorzystywać dowolnie. Jest to wytnienie od codziennych powinności wynikających z opieki, zadbanie o swoje zdrowie lub dopełnianie innych obowiązków wymagających wyjścia z domu, odwiedzenia instytucji czy placówek medycznych. Na realizację zadania wydatkowano dotychczas kwotę **22.552,75zł.** pochodzącą w całości ze środków Funduszu Solidarnościowego przyznanych dla Gminy na realizację Programu. Gmina otrzyma środki na realizację zadania w łącznej wysokości **31.986,54zł.**

3. W 2025r. Ośrodek Pomocy Społecznej kontynuuje działania w ramach programu **Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej "Korpus Wsparcia Seniora" na rok 2025**. Realizacja Programu odbywa się w zakresie **Modułu II**, mającego na celu poprawę bezpieczeństwa oraz możliwości samodzielnego funkcjonowania osób starszych w miejscu zamieszkania, poprzez zwiększenie dostępu do tzw. **„opieki na odległość”**. Adresatami Programu są osoby w wieku 60 lat i więcej, które mają problemy z samodzielnym funkcjonowaniem ze względu na stan zdrowia, prowadzące samodzielne gospodarstwa domowe lub mieszkające z osobami bliskimi, które nie są w stanie zapewnić im wystarczającego wsparcia. Pracownicy Ośrodka Pomocy Społecznej zakwalifikowali 50 seniorów do udziału w programie, którzy otrzymali opaski bezpieczeństwa wyposażone w przycisk SOS służący do wezwania pomocy medycznej w sytuacjach nagłych oraz mierzące podstawowe parametry życiowe. Obsługą systemu opieki zdalnej dla seniorów zajmuje się firma HRP care Sp. z o.o. z Łodzi. Pozyskane z budżetu państwa środki na realizację programu na 2025r. wynoszą **9.189,00zł.**

Łącznie Ośrodek Pomocy Społecznej w Opatowie pozyskał środki finansowe dla gminy Opatów na realizację zadań dla osób starszych, niesamodzielnych w ramach programów rządowych w łącznej kwocie **215.579,84zł.**

IV. Kierowanie do Domu Pomocy Społecznej

W sytuacjach wymagających całodobowej opieki, przy braku możliwości zapewnienia takiej opieki przez rodzinę i gminę (usługi) osoby umieszczane są w domach pomocy społecznej. Decyzję o skierowaniu do domu pomocy społecznej i o ustaleniu opłat za dom wydaje organ gminy właściwej dla tej osoby w dniu jej kierowania. W 2025r. umieszczonych jest w DPS 25 osób w 10 domach pomocy (Zochcinek, Sobów, Ostrowiec Św. ul. Grabowiecka i os. Słoneczne, Bejsce, Osiny, Ścinawka Dolna, Przepiórów, Jedlanka, Pęcławice Górne). W tym 13 osób to osoby w podeszłym wieku. Rok 2025 wyróżniał się rekordową liczbą nowo skierowanych osób. Wydano 8 decyzji kierujących, z czego 1 osoba zmarła, 1 nadal oczekuje na przyjęcie do wybranego DPS. Wydano 2 decyzje odmowne od skierowania do DPS. Koszty DPS ustalane są rokrocznie przez organy prowadzące, osiągają bardzo zróżnicowane wzrosty (w 2025r. rzędu 300-1400zł. na 1 osobę m-nie). Mając na uwadze obowiązujące przepisy Ośrodek zawiera z osobami zobowiązanymi do alimentacji, które spełniają kryterium dochodowe, umowy dotyczące partycypowania w kosztach utrzymania członków swoich rodzin w DPS. Obecnie zawarte są umowy z członkami rodziny, którzy uczestniczą w finansowaniu pobytu 5 osób. Wpływy dla gminy Opatów z tego tytułu wyniosły w 2025r. **148.831,61zł.** Wydatki z tytułu kosztów utrzymania 25 osób w DPS wynoszą **792.041,48zł.**

V. Opieka medyczna środowiskowa i całodobowa.

Zadania te pozostają w kompetencjach służby zdrowia. Ośrodek zaangażowany jest pośrednio w zadania, m.in. na prośbę osób zainteresowanych, ich rodzin, na potrzeby sytuacji interwencyjnych itp. Szeroki zakres usług i pomocy leży po stronie pielęgniarstwa i opieki środowiskowej oraz

pielęgniarskiej opieki długoterminowej. OPS w ramach pracy socjalnej informuje o uprawnieniach i procedurze uzyskania pomocy. Osoby starsze, niesamodzielne z uwagi na stan zdrowia umieszczane są w Zakładach Opiekuńczo-Lecznicznych, Zakładach Pielęgnacyjno-Opiekuńczych, hospicjach – wg. potrzeb. Procedura dokumentacyjna oraz finansowanie w gestii służby zdrowia (finansowanie: osoba umieszczona i środki NFZ). Całością sprawy od skompletowania dokumentów po zorganizowanie dojazdu często zajmują się pracownicy socjalni. Problemem jest długi okres oczekiwania na miejsce w ZOL. Pomimo funkcjonowania ZOL w Opatowie nie przewidziane są preferencje dla sytuacji nagłych zgłaszanych przez OPS.

Oferta Szpitala Św. Leona od 2021r. rozbudowana została o Hospicjum.

Propozycją dla osób starszych, aktywnych może być także dzienny dom „Senior –Wigor” dla osób powyżej 60 roku życia., o czym pracownicy socjalni informują starszych podopiecznych

VI. Pomoc skierowana dla opiekunów osób niesamodzielnych, w tym seniorów.

Do 31.12.2023r. osoby, które nie podejmowały lub rezygnowały z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej w celu sprawowania stałej opieki nad niepełnosprawnym w stopniu znacznym członkiem rodziny mogły korzystać z pomocy w formie specjalnego zasiłku opiekuńczego lub świadczenia pielęgnacyjnego. Od 1 stycznia 2024 r. zostaje uchylony przepis ustawy o świadczeniach rodzinnych regulujący zasady przysługiwania pomocy jw. Oznacza to, że od tej daty specjalny zasiłek opiekuńczy i świadczenie pielęgnacyjne z tytułu opieki nad dorosłą osobą niepełnosprawną nie będą już przyznawane. Osoby, które były uprawnione do pobierania świadczeń jw. do 31.12.2023 r. będą mogły w dalszym ciągu je pobierać zgodnie z dotychczasowymi przepisami (prawo nabyte), nie dłużej jednak niż do końca okresu, na który prawo zostało przyznane. Ośrodek wypłaca nadal świadczenia pielęgnacyjne dla tych osób.

Pomoc społeczna na terenie gminy Opatów realizuje zadania i tworzy warunki dla funkcjonowania seniorów zarówno w zakresie pomocy środowiskowej jak i instytucjonalnej. Zadania ustawowe i zaproponowane programy resortowe są częściowo wdrażane. Jednak rozmiar tych działań nie zabezpiecza wszystkich potrzeb.

Nie wszystkim osobom wymagającym opieki uda się zapewnić pomoc w miejscu zamieszkania. Pomoc instytucjonalna jest z kolei najbardziej kosztownym rozwiązaniem, dlatego w gminie należałoby rozważyć utworzenie Rodzinnego Domu Pomocy jako bardziej kameralnej i tańszej wobec DPS formy pomocy całodobowej, Gminnego DPS lub utworzenie mieszkań wspieranych ze wzmożoną opieką usługową.

Z poważaniem

Kierownik OPS w Opatowie
mgr Dominika Kędziora